

N°. 25.

Sestdeenä, 23. Juni (5. Julij)

1873.

Maſſa par gabbu: Mahjas weſis 1 rubl., paſtes nauda 60 kap.

M a h d i t a j s.

Geſſchemmes ſinas. No Riſgas: atlaiſt ſeminarist, — iſkraſptas miſſchanas ſihmes. No Wiſſemmes: breeſmigs negaiſs Dikku draudſe, — ſkohlotaſu ſapulzes, — Kreewu un Mahju walloos mahzifſchana, — ugguns-greſſe, — baſniza uſlauſta. No Pehterburgas: muſſu augſts Keiſers un Keiſereene Gmſa, — ſihwa pademureſs un ſahns aiſmuſſis, — ugguns-greſſi Keſewija. No Penjas: ſaberdroſſchanas prett dſerſchana. No Karlowas: breeſmiga wehtra ar kruffu. Ahrſemmes ſinas. No Mahzijas: preeſſſiklums druſſas leetas, — ſattotu raſſis pee Keiſera. No Schweizijas: turreſchanas prett pahweſtu. No Franzijas: garrigneetu eeſſeſchana. No Anglijas: Perſijas ſchabls Londonē. No Roſmas: ſhabellas lubgſchana pee pahweſſia. No Spanijas: Raſliſtu draugu wairoſſchanas. No Amerikas: ſlepſawiba pee Modol-Indianeeſſchem.

Jaunata ſinna.

ſehia, dabba, pafaule (pahſpreedums). Keſſifſchanas raſſi. Buri-neela ſtabſis. Sinas. Peelſikuma. Maſſa raub. Graudi un ſeedi.

Geſſchemmes ſinas.

No Riſgas. Seſideenu tai 16tä Juni Kreewu ſkohlotaſu ſeminaris atlaida 26 ſkohlenuſs, ſas ſawu mahzibu heiguſſchi un Baltijas lauku ſkohlās par ſkohlotaſeem eeſtaſſees.

No Riſgas. Beidsamā lailā kraſpſchana notikluſe. Trihs jaw ſtahw teeſas iſmekleſchana. Kraſpſchana tā iſdarrita: noeet pee mahzitaja un ſakka, ſa iſ wiſſau peederrigeem ſahds nomirris, lai gan tas wehl dſihws aplahrt ſtaiga, un tad lubds, lai mahzitajs wiſſneem miſſchanas ſihmi iſkraſta. Ar to iſkraſpto miſſchanas ſihmi wiſſi tad noeet pee miſſchanas kaſſes un ſanemm bebru naudu. Miſſſchanas kaſſe „Paſchu palihpſiba“ (Selbſthilfe) tā tikluſe aprahpta. Lai tahda peewillſchana turpmal nenotiktu, gan derretu, ſa tiklai tad bebru nauda taptu iſmaſſata, ſad miſſchanas leeziſas ſihme arri no ahrſtes teet uſkrahdita.

No Baddenbroſas, Dikku draudſe. Lai gan pawaffarā ſemlohpjeem deesgan behdigi iſkrahdijahs deht ta nemittedamahs auſtuma, tad tomehr ap fehjas laiku gaiſs mettahs ſilts un bija auglign, ſas gan illatru eeſpreezinaja. ſchee preeli drihs beidsahs: ſwehtdeenu 3ſchā Juni walkarā beehi pehrtona mahloni ſakrahdjahs, kurrus jaw uſſkattoht warreja manniht, ſa negaiſs zelſees. Tā arri notikla! Us reiſ ſahſta ar tahdu johni liht, ſa itt lā ar ſpanneem gahſa, turklaht arri warreni ſihws pehrtons ruhza un weenumehr ſibbenaja. Tē arri us reiſ leela wehtra ar kruffa, kurra gan ilgi nepaſtaſweja, ſahſta ploſſitees. Wehtra un kruffa irr daudſeem leelu ſlahdi us laukeem darrihje; zitteem ſaimneekeem rudſi irr us puſſi pawiffam nolauſti un nolappati. Tapat arri notizzis ar waffarajas ſehjumeem, ſas jaw bija apſehiti, zaur to leelo leetu un kruffu ſemme tikluſe tā ſaſiſta, ſa labbiba wairs newarreja augſchā nahſt, un pa ohtreis bija jaſehj. Wehtra arri naw ehſas tauſihje, wai juntuſs noplehdama, wai lohguſs iſſiſdama. Daudſ leeli kohki wiſſdu puſchu lauſti jeb ar wiſſahm ſaknehm iſgahſti. Daſchi, tanni brihdē pehrnaja gabba 10ta Mai deenu eeſdohmadami, tā pahrbihjuſchees, ſa taggad us ſlimmiſhas gultu jaguſſ. Kā dſiſd, tad arri ſaimiau pagatōs kruffa weetahm ſlahdi darrihje. Daudſ mezzilweki ſakka, ſa tahdu warrenu leetu un pehrtonu wehl ne-effoht peedſihwojuſſchi. Deewſ lai ſarga us preeſſchu no tahda negaiſa!

S. Br.

No Silzeema. Warram ar preetu paſinnoht, ſa muſſu jaunais mahzitajs nelawejahs pee mums daſchas derrigas pahrlabboschanas eeſweſt. Pee pah-

labboschanahm peeskaitam to, ka nu arri schinnt draudse, zaur mahzitaja gabdaschanu, teel skohlotaju kapulzes noturretas, — pehz kurrahm lihds schim welti bijam ilgojuschees. Pirmâ kapulze, par ortograffijas leetahm runnajoht, tikka nospreests, dubbultneelus atmetst. — Par skohlas strahpehm mahzitajs wehlejahs, lai skohlotaji behrnus tiklai ar ehistnedohschanu un skohlâ-paturreschanu strahpe. Leelakâs wainâs skohlotaji nedrihtst behrnus paschi strahpeht, bet tee jasubta pee mahzitaja. (Mestinnam, woi to eespehs; jo zitteem pagasteem buhtu 30 werstes behrni lihds mahzitajam apstrahpeschanas deht jasubta!) — Tad par derrigu arri irr atradduschî, pag. skohlâs Kreewu wallodu mahziht; bet draudses-skohlâs turpretti Wabzu wallodu, tadeht ka schè us augstakahm skohlahm sagattowojoht, kur Wabzu walloda waijadstiga; pag. skohlâs Kreewu walloda effoht mahzama deht jauneem karradeenesta likkumeem. — Draudses-konwentè, kur kâ ar weenu no pagasteem tikka nepatitschana par draudses-skohlâ suhtameem „likkuma behrneem“ issazzita, mahzitajs pagasteem par preeku isskaidroja, ka tik tad no pagasteem behrni draudses-skohlâ ja-usturra, tad tur wezzati no labba prahta tik daudj behrnu neubtu usturrejuschi, zil pehz likkumeem waijaga; bet ja tur likkumigâ wezzumâ likkumigs behrnu-skaitis no labba prahta, t. i. ar wezzatu apgabdaschanu, irr faraddees, tad draudse naw wairs peespeeschama, wehl likkuma behrnus tur eelikt un usturreht. Lihds schim pee mums us tam neraudstijahs. zil un kahdi behrni no labba prahta draudses-skohlu apmetle; bet pagasti tikka peespeesti, „likkuma behrnus“ skohlâ eelikt un usturreht, — lai gan pagasti pretti rumaja, spreesdami, ka no tahdeem grubumeem mas labbuma zekkotees. — Par schim un daschahm zittahm pahrlabboschanahm preezajamees un zerram derrigus augtus. (Bali. w.)

No Vinku Annas dr. Tai nakti no 15. us 16. Mai f. g. pehz pufsnahts tikka laudis no meega trauzeti, ka tanni tâ nosaultâ Trentsche zeemâ ugguns iszehlees, kas drihsunâ pahrowehrtahs par ugguns jubru; jo ihâ briedi stahweja gruntineeka Mas-Sihpol ehlas bes ween dsihwojama istaba pilnâs ugguns leefmâs, no kurrahm us turpat klabtuhdamahm Leel-Sihpol ehlahm tikka usneests un wiffas ehlas uggunim par laupijumu palikka, no kurrahm eedshwneeki tik knappt dsihwibu glahba. Tâ scheem minneteem fainneekem ihâ briedi wiss winnu krahjuns par pelnu ischuppu pahrowehrtahs. Leela patreiziba peenahfahs pagasta preekschneekam J. P. i., kas zaur samannigu rihlofchanu pratta laudis ta rihloht, ka ugguns no leelakas skahdes tikka saturehts. Jo turpat blakkam wehl diwu fainneeku mahjas skahw. no kurrahm weens sirgu stallis un diwi wahjuschi nobegga, tadeht ka eesabtumâ mas palibgu bij pee dschschanas. Scho trihs fainneeku skahdi reklika us wairak tuhstohsch rudteem. No kam ugguns zehlees, naw sinnams, jo schi leeta skahw Landpolizejas

ismellefchanâ. — Arri ohtru behdigu notikkumu peedshwoja wiffa Annas draudse. Tai nakti no 14. us 15. Juni f. g. Sw. Annas basniza trescho reist uslausta un islaupita. Saglis preekschnammâ ruhti isskudams, zaur lohgu basnizâ eelaufees. Kad nu schi basnizâ ihâ laikâ jau diwreist islaupita bij, tad nekahdas basnizleetas winnâ wairs netikka glabbatas. Saglis gan warrbuht naudu buhs gribbejis atrast, jo no tam warr redseht, ka naudu melleedams ehrgelehm plehschahs samaitajis un daschas stabbules sagahsis. Nekahdas zittas mantas nedj noudas atrastams, bij us altara stahwedamu Pestitaja bildi (Crucifix) no krusa noplehhs un wehl weenu saplehhs un lihds panehmis. Bes schim minnetahm leetahm arri trihs pahri swezzes un lihku lukturi nolaupijis. — Wehs no sawas puffes wehletumees, ka schis zilwels no saweem tauneem darbeem atgreesstohs un sawu grehtu no firds noscheklotu. Woi Deews sawu swehtumu lits ar kahjahm miht? Nepeewillees, Deews neeleekahs apsmettees! J. R. — J. D.

No Pehterburgas. Muhfu augsta Keisereene ar Leelfirsteem Sergeju un Pahwlu Aleksandrowitschu un ar leelfirsteem Mariju Aleksandrownu spirgti 17tâ Juni Omses pilssehtâ nonahkuschî, kur kahdas deenas pakaweschotees. Muhfu augstais Kungs un Keisers wehl dserr wesselibas uhdenus Omsâ, kas Winna augstu wesselibu stiprinajoht.

No Pehterburgas. Kihwa, Kihweeschu galwas pilssehta, muhfu karraspehlam padewufehs. Generalis Kaufmanns par schi karrâ beigahm sinnu pa telegrafu atlaidis. Is tahs kahdus wahrdus schè usshimefim. No trihs puffehm, no Dhrenburgas, Kautajus un Turkestanes, muhfu karras-pulkeem bija jafanahk, leeli grubtumi us tahka zekka japahrzeesch, ar eenaidneekem jakaujahs, lihds sawu zekka gallu, Kihwu, nebija fahneeguschî. Kad nu eenaidneekus wiffur bija fakahwuschî un atgainajuschî, tad teescham dewahs us Kihwu, kas wianeem tuhdat padewahs, Tas notikka 29tâ Mai. Kahns, Kihwas waldbneeks, muhfejus nefagaidija, bet aisbehga. Kur winsch taggad usturrabs, wehl naw sinnams. Muhfu karraspehs irr spirgts un wessels. Preeksch 600 gaddeem schi patte zilts ar Kreeweem kahwahs pee Wolgas leelupes un fakahwuschî, teem grubtu juhgu uslikka un taggad muhfeji, Kreewi, sawu wezzu parradu atlibdijnajuschî. Bei ne tiklai to; zaur muhfejem nahks Kihweeschî pee kahrtibas un gaismas.

No Pehterburgas. Pehterburgas awifes sinno par ugguns-grehleem Kreewijâ. Lohs breefsmigalohs schè peeminnefim. Benjas gubernâ, Wezz-Kuttas zeemâ iszehlahs pehz pufsnahts 22trâ Mai leels ugguns-grehks pee stipras wehtras un nopobstija 122 mahjas ar wiffu mantu. Diwi wezzas seewas, diwi pufeni un diwi meitenes pee tam sawu dsihwibu saudeja un bes tam wehl feschî zilweli stipri apbegga. Tai 24tâ Mai iszehlahs ugguns-grehks Atmisa zeemâ. Ar ugguni aisgahja kahdas 130

mahjas, tur arri weena seewa fawu dšiwibu leefmäs breesmigi heidfa. Veigäs wehl japeeminn, kas noteefahs, kad ar sehweku kohzineem jeb schpitschlahm neapdohmigi strahda. Behrni ar sehweku kohzineem spehledamees, nometta weenu deggoſchu kohzinu un no tam iszehlahs ugguns-grehts, kas 37 mahjas par pelnu tšhuppu pährwehrtä. Skahde fneedsotees lihds 9200 rubkeem. „Ar ugguns leetahm naw jaspehlejahs!“

No Penſas. Schinnä gubernä semneeku draudſes jeb pagasti effoht weetahm ſabeedrojuſchees, lai warretu pretti dſerſchanu (ſchuhpoſchanu) ſtrahdaht. Pawiſſam effoht tahdu ſabeedribu 340. Labbi buhtu, ka wiſſur, tur dſerſchana peeemettuſehs, tahdas beedribas zeltöhs, bet tas labbakais eerohzis irr un paleet ſkohlās, kreetnas tautas ſkohlās.

No Karfowas. Stä Mai Karfowas gubernä breesmigs negaiſs fazehlees, ſhws pehrkons ar truffu. Kruffa leelu ſtahdi padarrijuſe; kahdus 500 puhraweetas ſeemas fehjas un kahdas 10,000 puhraweetas waſſarajas nomaitajuſe un 50 aitis noſittuſe. Wehtra 2 wehja dſirnawas pawiſſam un 10 dſirnawas pa dakat iſpohſtijuſe. Kad tikkat to fehllu aprehſina, kas nomaitatös lautös bijuſe eefehhta, tad ſtahde fneedsotees lihds kahdeem 32,000 rubkeem.

Ahrſemmes ſinnas.

No Wahzijas. Jaw ſinnajam, ka firſts Biſmarks lizzis preeſſchä padohmu, ka liſſumi druffas leetäs buhtu japahrgrohſa, un ſezzijam, ka ſchim preeſſchliſſumam daubſ prettineku radduſchees. Taggad Wahzu awiſchneeki ſawas galwas lauſa, gribbedami iſſinnahht, kas gan ſcho preeſſchliſſumu ſaraktijis. Ehrmoti deesgan, neweens negribb, ka winnu par ta ſaraktitaju jeb iſdohmataju turretu; katre leedsahs to ſaraktijis. Das nu ſkaidri apleezina, zil maſ ſchis preeſſchliſſums ſew draugus atraddis un tapehž tam arri maſ aiſſtahwetaju buhs, un laiſam gan tiks pee mallas atliſis. Til tahdu gan awiſchu rakſitaji weenis prahhtis nahluſchi, ka Biſmarks minneto preeſſchliſſumu naw rakſtijis. Wahzu tautas weetneeku ſapulze gan taggad flehğta, bet tamdeht dšihwe politikas leetäs naw apluſſuſe; taggad us tam rangahs, ka ar ſapulzes ſpreedumem iſdohſees, kad pehž teem ſahſs ſtrahdaht. Saanee baſnizas liſſumi ihpaſchi kattoteem naw pa prahhtam, bet to lai darra. Tä nu Schleſijas kaitoli lihds ar baſcheem ſaweem tizzibas beedreem is zittahm pawalſtehm Wahzu keiſeram eefneegufchi rakſtu. Schis rakſts ar leelu apdohmibu un gudribu rakſtihts; jo kattozi zil warredami tai rakſtä ſawas teeſbas aiſſtahw, bet pee tam tatſchu ſakka, ka gribboht paſlauſigi pawalſtneeki buht un arweenu walſſliſſumeem paſlauſiht. Us tam nu keiſers atbildejis, ka winnam preeks dſirdoht, ka winna pawalſtneeki apſohlāhs walſſs liſſumeem paſtahwigi paſlauſiht, un wiſſch arri par tam rubpeſchotees, ka abbaht tizzi-

bahm (kattoteem un luttareem) buhſchoht weenadas teeſbas. Zaur to keiſers ſkaidri iſteizis, ka katram pawalſtneekam, wai wiſſch kattolis wai luttaris, japadohdahs walſſliſſumeem.

No Schweizijas. Tiklab leela tautas ſapulze ka arri kantohnes noturretahs maſahs ſapulzes rahda, ka ſtarp Schweizeeſcheem walda weenprahhtiba, un weenprahhtigi winni kohpā ſtrahda un turrāhs par ſawas tautas brihwibu un ſwabbadibu, ihpaſchi prett pahweſta uſmahſſchanahs. Pahweſti weenumehr ſchahdus wahrdus: „pahweſts irr par katru raddibu lungeſ“, gribbejuſchi par liſſumu uſzelt un tur warrejuſchi, tur arri tahdu liſſumu eetaiſſjuſchi. Schim pahweſta liſſumam Schweizeeſchi nu pretti turrāhs ar tahdu weenprahhtibu un uſzihtibu, ka naw jabaidahs, Schweizeeſchi paliks ſawā zihniſchana ſauna.

No Franzijas. Franzuſchi jaw tahda tauta, kas newarr mehriği pa widduſ zekku ſtaigahht, wai nu us weenu wai us ohtru puſti nogreesdamahs. To ſkaidri apleezina winnu iſturreſchanahs prett garrigneekeem. Brihſcheem buhtu wiſſus garrigneekeus padſinnuſchi, brihſcheem lihds wadebbefcheem pazehluſchi. Taggad garrigneeki leelā gohdā un ſtiprā warrā. Buhtu jadohma, Franzuſchi gribb palikt par ſwehtuſkeem. Nahſs laiſs, tur winneem ſchahda buhſchana arri apniſs. — Franzijas deenwidduſ gallā pee Spanijas rohbeſchahm taggad turroht baſchi Spaneeſchu dumpineeki ſawas ſapulzes un fataiſſotees us tam, lai warretu taggadejai Spanijas waldivai uſbruht. Das naw pareiſi no Franzijas, ka winna to uſtauj.

No Pariſſes. Franzuſchu awiſes ſinnaja, ka prinzis Napoleons us Londoni aiſbrauzis, bet taggad dſird, ka wiſſch us Italiju dewees.

No Londones. Perſijas Schahſs taggad Londone un winnam tur brangi patihkoht. Angti winnam arri gribb ſawu drauga prahhtu parahdiht. Daſchi nu dohma, ka Anglijai ihpaſchi ſaws nodohms pee tam: winna gribboht Perſiju ar Kreewiju ſaridihht, tapehž ka Angti turroht ſaunu prahhtu ſihwas deht. Angtu awiſes rakſta, ka ſchahdas wallobas naw taiſniba.

No Rohmas. Par ſehnineenes Iſabellas ſarunnu ar pahweſtu taggad plaſchakas ſinnas ſinnamus. Iſabella preeſſch pahweſta gar ſemmi nometuſehs, winnam rohtas butſchojuſe un kohti raudadama luhguſe, lai jel wiſſch par winnas zilti apſchehljoitees — un gahdatu, ka winnas dehts us Spanijas trohni tiktu zelt. Pahweſtam paſcham arri effoht tahdas dohmas, ka Iſabellas dehlam ihſti peenahkotees Spaneeſcheem par ſehnianu buht. Te nu ſkaidri redſams, ka Iſabella til politikas leetäs us Rohmu nahluſe. — Garrigneeki nu gawilejoht to deenu gatbidami, kad pahweſts Italijas ſehnianu, miniſterns un zittus augſtus walſſs amnatu wihras is baſnizas ſabeedribas iſtumſchoht. Tanni deenā Pehtera baſniza Rohmā buhſchoht melna iſklahta.

Schahdu isstumschenu is basnizas sabcedribas mehds nosaukt par elskommunitaziju.

No Spanijas. Jaunais karra ministeris Estevanezs gan apsohlijis par karritbu karra-pulkos gabdabt, tomehr wezzahs jusschanas nebeidsahs: wirsneeki un salbati, sawus krohna mundeeres atmesdami, aiskheg un peestabhjabs pee teem, kas us waldbibu kurn. Turprettim Karlistu skaitlis deenu no deenas wairojotees. Ihpaschi tschetrās Spanijas pawalstēs (Navarra, Bistaja, Gipuzkoa un Alawa), kur kahdi 800,000 eedshwotaju, Karlisti arweenu wairak draugus atrohn. Daschas awises jau sinnoja, ka Karlisti waldbibas karra-spehlu sakahwuschu un winna waddoni sakehruschu; bet laitam gan nebuhs wis teesa. Bittās Spanijas pawalstēs arri dumpineeku un nemeerigo deesgan, ihfi saktoht, tahda jusschana beigsees un tad winnai buhs gals. Daschi politiskas sinnataji dohma, ka kehneene Isabella, Spanijas nemeeru eewehrodama, us Rohmu pee pahwesta aiskbraufuse, lai winsch schij swehtibu un padohmu dohtu, ka warretu atkal pee waldbibas Spanija tist. Sewittas pilssehtā nemeeri fazehluschees. Laudis hes atkawschanas few panehmuschu karraeerohschus un salbati to naw leeguschu. Waldbiba, nekahrtibu gribbedamu apspeest, us Sewittas pilssehtu wehl salbatus aiskuhrijuse.

No Amerikas. Is Newjorkas sinno: Modokarsch wehl naw heidsees, lai gan kapteins Dschaf jaw sakerts, tomehr deesgan breefmu noteekahs. Kahds pulks wakeneeku sakehra sawangotohs Indianeschus, kurrus generalis Dahwis preesch tee-fahm fuhitja, un nokahwa tschetrus Indianeschus un arri seewas un behrmus. Kauschana buhtu wehl leelaka bijuse, kad nebuhtu salbati peenahkuschu. No saldateem flepkawas aismulka. Sawangotus zilwetus, kam nekahdu eerohschu naw, nokaut irr breefmigs un glehmu flepkawu darbs. Slepkawas wehl naw sakerti.

No Amerikas. Is Newjorkas effoht kahds lungs atbrauzis, kas gribboht Pehterburgā eetafihht sabcedribu, kas par firgofschanohs stary Kreewiju un Ameriku ruhpeschotees.

Jaunaka sinna.

No Berlina. 21. Juni (3. Juli). Bruhschjas wakaru pawalstēs irr tas listums taggad eegruntehts, ka stohlas pahrraudschana kattoku preefereem atnemama.

Sehta, daba, pofaule.

Zeturta gramata. Ar 12 bilbehm.

Rigā 1873. R. un M. Busch brachtu apgabdeenā.

I.

Schi gramata, Latinu burtohs jeb balschku simehs speesta, irr pasihstamas Iurea Aluna gramatas turpinajums, to Kronwalda Attis sagahdajis. Winnā atrohnahs schee trihs raksteeni: 1) Ernsta Glūka nopelni, aprastiti no Kundstau Kahrta; 2) Azs (par schi swarriga jurbelka anotom-dakkahm un fihl-littumeem), aprastita no Lihdeeschu Kahrta; 3) Solons (Ateneeschu kreetnais listumu dewejis un Greeku flawu pamattu lizzejs), flawehts no Kronwalda Atta.

It kates lassihš schohs raksteenus ar leelu patihschanu un pateizibu rakstiteem. Muhsu usflaweschanas, mihkais lassitais, schai gramatinai naw wajadstiga; nemun tistai un lassu, un islassijis — tad buhs prahta wihrs — lassih wehl ohtu un trescho reis, un jo wairak, jo labbati tas buhs. Schis buhtu nu mans galla wahrds un es warretu beigst, kad, ka is gramatinas preefchwahrdeem manams, zeenigais sagahdatajs negaiditu us kahdu kritiku*). Bet kreetnu kritiku rakstih naw it katra wihra, nedj it katras deenas darbs. Kreetnai kritikai irr apspreechama leeta jaweizina un tad to nespehi — tad labbati lai winna mahja paleef. „Us tabdeem“ — ta sakta generalisuperdents, Jahnis Fischers, Glūka latweeschu bihbeles tulkojumam wahju preefchwahrdu rakstoh, — „us tabdeem, kas neewadami pee, newaredami paschi nefa labaka usrahdiht, winsch negribot ne klausstees; tahdus winsch turot par lihdsigeem teem, kas sirgu seglodami eemautus astes gala usmauz, un tomehr zitus smahdedami smahde, ka neprotot sirgu apseglot“ (luhto Kundstina raksteenu 18. lappas pusef). Kreetnai kritikai irr apspreechama leeta augschup jawedd, un to mehginadami kersimees pee ortografijas.***) Kronwalda Attis rakta gramatinas preefchwahrda: „Muhsu noluhstis irr zaur scho gramatinu daufs maj pee ortografijas pahrlabofschanas peepalihdseht. Ka muhsu lihdschinniga ortografija newar ilgi turretees, to pareds it kates, kas lehnā prahta par scho leetu mahf spreesf.“ Pa reisi! Bet kad Kronwalda f. jo prohjam sakta: „drufzin ne-eerastis warbuht ka buhs mihkta „f“ eesimejums prohti s; bet weenadibas deht un tad sinams arri weeglasas eemahzischanahs labad, mehš schē to simeeti isleetajuschi, kura ari atrohnama tai „Kreewu-Latweeschu-Wahju wardnize,“ kas pehn laudis isnahza. Spreedums scheit deesgan weeglis. Ja mehš zitas mihkstahs skanas zaur simeiti (i) noschkrām no zeetajam, tadeht tad pee s un s gluschu ohtradi jadara, — tad atbildam us tahdu jautaschānu: tee zeete kludschu f, g, l, n, r tohp mihksinatati zaur „i“ (i), un tahdā kahrtā: f, n, r u. t. pr. irr lihdsigi h, n, r; bet to paschu newarram fazzihht no „f,“ ka tas effoht zehlees is „fi,“ jo „fi“ irr „sch“ un ne „f,“ un tadeht irr tad pee s un s gluschu ohtradi jadara, jo ta leeta patte irr gluschu ohtradi. Ka tas ohtradi hij darrams to peerahda Kronwalda f. patis rakstidams to wahrdu „Solons.“ Kad mehš to simeeti (i) pee leelahs rakstu simehs „S“ leetaht gribbam, tadeht tad pee majahs „s“ gluschu ohtradi jadara? Us „Kreewu-Latweeschu-Wahju wahronizi“ newarram atbalstitees, jo tur neteek leelahs rakstu simehs S un S nemos ischkratas, un ta simeete (i) irr laitam tipografijas****) waina; manuskript****) gribbeja, ka to labbi sinnu, S rakstihht. Gelsch wallodas leetaht irr arridsan wairak us pateefibu un taifnibu jalubto neta us weeglasu eemahzischanohs lassichanā; mums zeefchi jaturahs pee wallodas listumeem, lai tee gruhti buhtu zil buhdami. Un kahds gruhtums irr stary abhahm simeetehm (i) un (i)? Un waj nederretu simeiti (i), ka zittās wallodās, labbati par akzenti (usflawu) leetaht, ischkrirt gribboht „pūt“ (blase, дѣл) un „pūt“ (faulen, гать)? Bet ka jaw Kronwalda f. fazzijis, tā arri scheit nebuht naw kahds galla spreedums ortografijas leeta mellejamš. „Pahrbaudeet wissu, kas labš, to paturreet.“ Mehš stahwam, ka rahdahs, ortografijas leeta weens ohttram itt tuwu, un newarru atrautees Kronwalda fungam arri schinnu leeta „augstu Iaimi“ gawileht.

Upreaugam taggad Ernsta Glūka nopelnus, to Kundstau Kahrlis par teem spreesch. Brangs raksteens, kureā daufs atrohnahs, kas lihds schim tistai rettam Latweetim buhs sinams kluwis. Sawa raksteena kohdolu un mehrl

*) Kritika, pahspreedums. **) Ortografija rakstiba jeb pareisrakstiba. ***) Tipografija, rakstu spreekawa jeb drukstawa. ****) Manuskript, roklas rakst.

iffalka rakittais pats (l. p. 10) ar scheem wahrdeem: „Das wihrs, lura dshwi un nopelnus, tillab preefch Latweefchu tautas, fa ari wifas paschas kreemu wallts, lai ar usmanu apluhlojam, ir nelaike Aluknes mahzitajs, prahwests Ernst Glükis, sawa finä ari pa „Latweefchu Lutteru“ fauzams. Gan buhäm pa Glüki kahdreis dshirdejufchi; tomehr wina dshwi publini mums wehl pa dauds felfu pasihstami. Kam kahrojabs stncht, to wunsch tik brihuum dauds preefch mums fapelnijis, tam waram ihst atbildeht: Glükis mums Latweefcheem pirmais muhsu walodu godä zehlis, wina dshwi dshwi spehlu israhdidams. Mehms zilweks finams nelaimigs, bet mehma tauta wehl nelaimigafa; tautai bes sawas walodas jaect bojä, t. i. ta nespehi ilgaki fewifchka tauta buhdama pastahweht; tadeht ir tautas waloda tautas dshwiwa.“ Lai warretum Glüka nopelnus jo labbaki noswehrt, kundsinu kahrlis apluhlo pirms, fa tolaik un eepreefch Latweefchs issfattijabs. Tad lassam (l. p. 12) scho spreedumu: „pirma fa fauzama „Latweefchu rohtas grahmata“ 1587. godä faudis nahza. Schi grahmata ktuwa rakitös speesta ihpafchi tik preefch kurssemes un Semgales; 1615 schi pate grahmata, drufku tik pawairota, nahza rakitös Niga, preefch Wissemes Latweefcheem. Schi rofas grahmata bija ilgu laitu ta weeniga; wina walodu un ortografiju lasot, ta gandrihs nemas naw faprotama; tadeht ari wina wairak paschu mahzitaju rofas palika, nefa faudis weetu atrada. Wispirms Turris Mazels pahrlaboja un pawairoja augfchä minetu rofas grahmata 1631. godä, tulfoja Salamana falamus wahrdus Latweefchu walloda (1637), pahzjehla Sihrafa gudribas grahmata un farakstija 1654. gaddä, fa pats faka „fen gaidito“ Latweefchu spreddiku grahmata. Beeminnams, fa Manzels wifös sawös rakitös jaunu pahrlabotu ortografiju eemeda, bet ta tik retus zeenitajus atrada.“ Zeenijams rakittais zeff tad (l. p. 20) lassitajeem tahdus falihdsinajumus preefchä is minnetas pirmas „Latweefchu rofas grahmata“ no 1587 gadda ar Glüka bihbeles tulfojumu no 1689 gadda, muhsu taggadeju bihbeli no 1825 gadda, lura us 1739 un 1790 gaddu pahrlabojumeem dibbinajabs, un spreesch tad (l. p. 22): „No scheem falihdsinajumeem mums flaidri redjams, kahda leela starwiba starw agrato Latweefchu rakitu walodu un Glüka bihbeles tulfojumu; ahtkuma usskatot mums gruhri pasihht, waj ta weena un ta pate waloda. Turpretim wehlatee, fa fauzamee „pahrlabojumi“ gandrihs pilnigi tahdi paschi, fa pirmais (Glüka?) tulfojums un no Glüka eewesta ortografija lihds scho baltu deenu muhsu bihbeles, dseefmu- un spreddiku grahmata un dauds zitös rakitös atrohdamas.“ Bet schis gruhstums pasihschana, „waj ta weena un ta pate waloda,“ buhtu dauds lassitajeem jo leelats, kad zeenijams rakittais buhtu warrejis leetacht arri-djan tahs torefi eerastas balsehtu sihmes, luras druzin jittadas nefa taggadejas. Pirmais augfchä minnehts spreedums (l. p. 12) par wispirmeem Latweefchu rakiteem kam schwati: „wina walodu un ortografiju lasot, ta gandrihs nemas naw faprotama.“ Bet kam naw wina faprotama? Pateest, tik tam, kas ar kahdu ohtru apradis un ar netahdu zittu naw eepasinnes. Pasaulä nefas nepastahw, wif pahweherschabs. Sawadi laiki sawada walloda ar sawadu ortografiju, un ne tillai pee Latweefcheem! Latweefchu ortografijai ir arweenu kalpones weids bijis un tahds ir wina ar arridsan taggad. Ihpafchi, is paschu wallodas liltumeem smelta ortografija Latweefcheem naw, un laitam arri netad nebuhs, jo kalpiba rahdabs dshwi eefaknojusehs un mihka. Latweefchu ortografija ir no Wahzeefcheem zehlfusehs un ar Wahzu ortografiju, abbas weenada fahrtä un mehra pahweherschamabs, lihds muhsu deenahm rohtu rohtä staigajuse. Ne tillai no Latweefchu ortografijas tas fallams, bet arridsan no wallodas paschas.

Latweefchu walloda stahweja to brihd, kad winaas litteratura (rakstneeziba) zehlahs, nemas semmat fa Wahzu walloda: abbahm nebija wehl nelahdas grammatikas, abbas flaldijabs dauds islohsnes (dialektös), wairak nefa muhsu laifös; abbahm bij mas rakstneetu, ikfatis wallodu runnadsams un ortografiju leetadams pehz sawas mohdes, kas, kad labbi apfattamees, pee abbahm tautahm wehl scho baltu deenu redjams. Konfervativee (wezzu buhshanu alstahwetaji) un liberatee (jaunu brihwprahrigu buhshanu grihbetaji) spohlo wiffur un wiffas leetas, lai gan nelur wairak rakittu liltumu netruhtst, jo liltumi teef zelti un atzelti. Ne sohlt nespertum us preefch, kad tas zittadi buhtu, zur pahweherschanohs ween ik latra leeta parahdabs dshwa effoscha, tas ir fa fauzam winaas dshwiwas spehlu. Pahweherschanohs, tas ir no muhschibas tas weeniga pastahwigais liltums wiffahm pasaules leetahm. To wiffa labbi apdohmadami, waj warretu gan fazzicht: Glüka bihbeles tulfojums buhtu winaam tikpat labbi isdewees, kad nebuhtu eepreefchu bijufchi Nillaws Ramm, Jahnis Gt, Jahnis Riwius, Gottards Reimers un zitti wihri, kas Latweefchu wallodas „pirma leddu“ rakitös lousijufchi? Nejinu arri, waj Glükis pats buhtu rakittis wiffus tohs wahrdus, fo generalisuperdents Jahnis Fischers Latweefchu bihbeles wahzu preefchwahrdös issalka (Luhko Kundfina rakiteenu l. p. 18). Waj jau nebija wessels gaddu simtens (1587—1689) aistezzejis ar wallodas pahweherschanohm jeb fa fakkot pahrlabofchanohm? Waj warretum gan drohfehchi un pilnä pateestba fazzicht: wiffi tee wihri, kas torefi fuhitii Latweefcheem par apgaisfoshchano, bija wesselu gaddu simteni dshka meega gullejufchi? Kundfina l. jau pats peeminn teljamo Turri Manzeli un wina nopelnus, ufrahdidams tohs lihds 1654 gaddam us preefchu spertohs warrenohs sohkus; fa warretum tad lihds ar zeenijamu rakittaju spreest: „Glükis mums Latweefcheem pirmais muhsu walodu godä zehlis, wina dshwi dshwi spehlu israhdidams?“ — un jo prohjam fazzicht: „Mehms zilweks jinams nelaimigs, bet mehma tauta wehl nelaimigafa“ — scho teikummu glufchi nesaprotu; tautai bes sawas (ih-paschas) walodas jaect bojä, t. i. ta nespehi ilgaki fewifchka tauta buhdama pastahweht; tadeht ir „tautas waloda tautas dshwiwa,“ tee wahrdi ir glufchi pateestba. Bet waj tad Ernst Glükis mehmeem Latweefcheem sawu ih-paschu wallodu sagahdajis? Sinnu gan, fa nabbagga Igauneem Indrikis Stahls 1632 gaddä tahdu nelaimi zehlis; waj nu G. Glükis to paschu arri mums Latweefcheem darrijis? Indrikis Stahls, Manzela muhscha beedris, bija weens no teem labbateem un kreetnajeem Igaunu wallodas prattejeem, bet wunsch scho wallodu var tahdu neschkihstu trauku eeraudsijis, lura newarroht Deewa fwehtus wahrdus tulfoht un tapehz Igauneem jaunu bihbeles wallodu zehlis, Igaunu wallodas wahrdniji pilnigi peenemdams, bet winaas gramatiku (deflinaziju, konjugaziju un konstruziju) ar pilnu apfannu laktä fweesdams. Kundfina l. waddina muhs netihfchi us scho jautafchano: waj nebuhs zur Manzeli un Glüki tas pats notizis Latweefchu wallodai, kas Igaunu bihbelei? Schi leeta derretu gan, fa to labbi ismelleht, bet fahs nebuhtu tas isdarrams un man bes pilnigas wezzu grahmata traktuwes arri ne-eepehchjams. Tam nu lai buhtu fa buhdams, Ernst Glüka nopelnu ne-efmu grihbjeis masinacht, bet tillai kaisnibas mehra atficht: Glükis mums Latweefcheem pirmais bihbeles dahwinatajs un tapehz sawa finä gan pa Latweefchu Lutteru zeenijams.

K. Beesbardis.

Kehfifchonas rakiti.

„Kas zittu kehfi jeb gahna, pats kehfijsams un gahnams,“ jo kam gohda prahs un peeflahjibas fajehgums, tahds nedf kehfihs nedf gahnihhs. Keh-

fischanas raksts jeb pastwilla apgabna pašču rakstītajū, bet ne to, us ko pastwillo sīhmeta; ar dubteem warr katru apmehtah, bet tiklai netihram zilwefam patihkās pīrkstus dublōs bahst un ar netihrumeeem wafatees. Par scho nejauko leetu ne runahst nebuhtum fahfufchi, kad nebuhtum sinnahst dabuhufchi, ka pee mums Latweefcheem tahdi kehstifchanas rakstu meistari weetahm raddufchees. Scheem no peeklahjibas zekka noklihdufcheem berretu eewehroht, ka ne tamdeht winni skohlā fuhiti un rakstifchanu mahziufchees, lai gohda laudis aistahrta, bet lai wairaf mahzedami warretu weeglati un peeklahjigati fawu dshwes zekku nostagahst. Schē peespraudisim rakstu, kas mums peefuhthts, lai to M. w. usnemtum.

„No Lehdurgas draudjes, tai 1mā Juni. Schē starp jauneem laudim beidsamā laikā fazehlufehs luste us kehstifchanas jeb pastwillo rakstifchanas. Saw deesgan nepazeefchamas irr wezzu bahbu ninas mehles, bet kad wehl daudj mas skohloti jaunekti kehstifchanas rakstus prett jauneklehm fagahda un tohs tad nomett pee zittu fawu durwim, tad tee pašchi parahda, tahdi prasti un nelahgi winni, un arri nefahds brihnum, ka tahdi jaunundstini jauneklehm reebigi un tahs winnus atraida. Tahdi kehstifchanas raksti, pilni skaudibas un nepateefbas, tahdi tshetri beidsamā laikā pa Lehdurgas un Straupes draudsi laudis igahjufchi. Par scheem raksteem un winnu fabrikanteem negribbu runahst, warbuht peetiks peeminnoht, ka fauns schahdus noschelojamus darbus strahdahst.“

B—m.

Burtneeka*) stahsts.

„Del dseedi, dseefnimeeks man firmu dseefnu
No wezzeem laikeem, Latwju fennatnes,
No tehru tskumeem un tehru darbeem,
No tehwischtas un mihtas dšimtenes!“

De burtneeks stipri kohles stihgās kehra,
Tahm pluhda skannas pilnas, warrenas,
Kā kad zaur dambi uhdens straumes lauschahs
Un wissu johnt aiprauj waldamahs.
Tad nu ar dohhju balst fahza dseedahst
Winfch dseefnu, augstu, firmu, dihwatnu,
Tohs stenus ohsol kohlus schahzohi, schalkstohi
Man likahs fwehtā birse dširbeju.
Winfch dseedaja par fenneem laimes laikeem,
Kur Latweefchi wehl fenne waldija,
Kur brihwa Latwju tauta faweem deeweeem
Geeksch fwehtahm birsehm fwehti kalpoja. —

„Al laimes zilts! kam peetiffe, to deewi,
Tee laimes lehmejt tai peeschihra,
Kas meera bij ar to, ko falkas brumas
Un tumfchee eglu meshi dahwaja.
Tu zilts, kam wehrgu kehdes bij wehl fwechas,
Kas nepastinna wilt' un skaudibu,
Ne ilgi wairs tew laimes mahte fmaidihs,
Wairs nebaudisi falbu waktibu! —
Wai, tahlee juhbras wilni, ko juhs nahzajt
No walfareem pee muhsu juhmalas,
Zuhs atweddahst mums balu sehgel fuggus
Un fwechus laudis, fwechas cerafchas

*) Burtneeks, wezs Latwju dseefnimeele.

Zuhs atweddahst mums brunneneekus, muhsus,
Tee flubdinaja jaunu mahzibu
Par krustā sistu fawfchu pestitaju,
Par elles mohstahm, debbes' laimibu.
Scho jaunu flubdijumu Latwju dehli
Gan brihnodamees gahja klaukstees
Un tizzedami muhsu jaukeem wahrdem
Tee barru barreem likahs krustitees.
Tee muhki pohstu neffa fwehtahm birsehm,
Iš fwehteem kohseem zehla basnizas
Un jauneem kistiteem par fargatajahm
Us augsteem kalneem pillis warrenas.
Kas padewahs, teem fohlij' debbes' algu,
Kas prettojahs, tohs bahrgi fohdija,
Tā afchi isplehtahs par Latwju semmi
Tā jauna tizziba un waldiba. —
Es fawu balst walti prettirm zehlu
Un walti Latwjus fargahst raudsiju,
Tee afli neredseja fawu pohstu,
Us kurlahm austin tik ween runnaju. —
No faweem atstahs un no fwefcheem wajahts
Es flehpohs pašchōs meshu dsklums,
Tur raudaju par fawas tautas likstu
Par isposhtahm birsehm scheljojahs.
Bet nebij nolemts man, tur ilgi flehptees,
Un weentulibā likstu apraudahst,
Al wai, pa ahtri notikka, ko teizu,
No ka es dshrohs tautu isfargahst.
Tik melti bija fwefchineeku wahrdi
Un blehnas winnu jaukas mahzibas
No Deewa mihsesib' un schelastibas
No fawfchu waktibas un draudibas.
Gan draudsi un laimi flubdinaja,
Bei wehrdibu un behdas dahwaja;
Par fuhru kalpochanu schinai dshwē
Reis algu debbes' tee fohlija. —“

De wezjis warren kehra kohles stihgās,
Kā wehtras brahma skannas ispluhda,
Kā juhra wilnota tam krustis zehlahs
Un krita un is azim sischenoja.
Winfch dseedaja no wihrestibas darbeem,
No tautas brihwa garra mohstahahs,
Ka Latweefchi, reis apnikufchi kalpoht,
Prett faweem mohzitajeem fazehlahs;
Winfch stahlija, tā krita lepnas pillis
Kā wehrgu smaggas kehdes saluhja,
Kā uggunt no kalneem flubdinaja,
Ka alkā walba jaldā waktiba.
Winfch peeminneja pašču brangu fawu,
Kur Wahzu dselochu rindas iskluhda
Preekch Latwju wihru plikkahm krostim,
Kur affins brihwehtibu eeguma.

„Kas peeminneht spehji wissu wihru wahrdus,
Kur katris bija ihstems farreimis?
Kā dseefma flawehs gan tohs tuhstiofch wihrus,
Kas islehta preekch tautas affinis? —
Kā wehtrā gahsti ohsoli tā krita,
Tā gulleja us laukeem tautefchi;
Tā kriht, lai gull, lai affinis pluhst fraumehm,
Tahs tihri masga Latwju dšimteni.
Lai farsta faule Latwju wihru faulus
Us brihwib's farra laukeem ballina!
Par to nefas, ja dahrga Latwju semme
Zaur to teel fwabbada un laimiga!“

„No lawejatees, brahli, ko wehl gadeet,
Wehl laika naw no darba atpuhstees!
Kameht wehl weena pils irr fwefchu rohtās

Mums Latweefcheem buhs tšakli kufetees.
 At netizzeet jel wiinnu jaukeem wahrdeem,
 Ka meeru grihb, ka melle draudsbu!
 No luhpahm faldee wahrii teff ka mebbus,
 Bet wiinnu kruitis juht til naidibu. —
 Woi irr pawiffam aismirftas tahs deenas,
 Kur pirmreis nahza ſchurp tee ſweſchneeki,
 Zums draudsbu un meeru ſohlidami,
 Kur tohs juhs usnehmaht til laipnigi?
 Woi aismirftaht, ka dohtu wahrdu laufa,
 Ka ſchee juhs apwiſta un peeſrahpä?
 Woi aismirftaht juhs pahtagu un rehtas,
 Kas juhsu wihra gohdu laupija?! —
 Ja to juhs ne-efſaht jau aismirſuſchi,
 Ja muggurä wehl degg jums zirtenei,
 No gaideet tad, fo gribbeet berreht meeru,
 No dihtä ſtahw jums affee erohtſchi?
 Ne klajds laudäs Wahzu dſelſchu rindas
 Waires juhsu krahtim prettim neſiajhjabs,
 No juhsu zirteneem tahs ſadraggatas
 Uf pilku muhreem preeſch jums paſlehpahs.
 Nu laujeet tohs nu gahſeet pillis druppäs,
 Sj druppahm jelſees brijwa dſihwiba;
 Preeſch jums, kas laufa brunneeku warru,
 Das darbs buhs ihſs, bet alga muhſchiga! —“

Te dſeeſmineeka balſs gan behdäs grimma,
 No firbehtem ta warren trihzeja,
 Un gaudas dſeeſma, fo wiinſch ſkandinaja,
 Da klauſtjabs lä nahwes waimana.
 Wiinſch fuhdjeja par tautas weeglu prahtu,
 Kas neklauſtja wiinna padohma,
 Kas lehti aismirſuſt fenнас deenas
 Deem meera wahrdeem atkal tizzeja.
 Wiinſch ſtahtſtija, ka meeru berrejuſchi
 Uf mahſahm Latwoju wihti iſſlihdä,
 Itt preeſu pilni, ka nu tarri beigt
 Un atkal walda meers un waklihdä.

„Bet al, pa ahtri beidsahs wiinnu preeſt
 Un gamiles pa agri apkluffa,
 Bet kilbu trohtſnis, ſtrihdes nitnee wahrdi
 At Deews! tee faldu meeru trauzeja.
 Pawiffam eenaidneekus aismirſuſchi
 Tahm kilbahm Latwoju wihti padewahs,
 Un Latwoju wirſaiſchi, jo ſanſchufchees,
 Gan weens prett ohtru naidä fazehlahs;
 Tee erohtſchi, kas laufa Wahzu brunnas
 No brahtu affinim nu trapija,
 Un taures balſs uf nitnu pohſta tarru
 Pret brahtem pahchus brahtus ſafanza.
 Prett Latwojem muhki Latwojus rihdinaja,
 Scheem uſmahzjabs, teem nahza palihgä,
 Lihds ſpehtu brahtu karrä ſaudejuſchi,
 Nu Latwoji muhkeem atkal kalpoja.
 Pagallam bija falda brijweſtiba,
 Pagallam laime, gohdas un tilkumi!
 At Deews! jel dohdi tautu paſtaritei
 Neij pahzjeest fawu fuhrü likteni! —“

Tä wezzis ſkarbä, ſtallä balſi fauza
 Sj rohſahm ſohlle wiinnam iſſchulka,
 Bij truhſtufchjabs gan wiſſas ſelta ſtihgas
 Un wiinna balſs no ſahpeem aiſſmakka.
 Un ſahpu juhmäs trihzeja man kruitis
 Un behdu dohmas manni aiſſgrabä;
 Das wezzis, ſtahtidams no Latwoju kilbahm,
 No muhſu laiku Latwojem dſeedaja. —

Waraidoschu Sanderis.

Pirno wiſſpabriku Latweeſchu dſeedaſchanas-ſwehtku programs.

Ohtredeem, 26. Juni:

Dſeedataju lohri, tillihſi Nihgä noteet, peetezhjabs Latw. beedribas-nammä, deht karoga nobohſchanas, ſwehtku-ſihwju, programmu un lohtrela adreſſes ſanemſchanas.

Pullſi. 2 pehz puſſd.: Dſeedataju a: ſweizinaſchana beedribas-nammä.

Trefchdeem, 27. Juni:

Pullſi. 2 pehz puſſd.: Latweeſchu ſlohtlotaju ſapulze, beedribas-nammä.

Pullſi. 6 pehz puſſd.: Garriga konzerte, Dohmas baſniza.

Pullſten 10 wakkarä: Kohpu-maltite; iſdohtas tiks til ween 600 billetes, 1 rubli gabbalä, kas deenu preeſch tam 26. Juni beedribas-nammä ja-isknem.

Bettortdeem, 28. Juni:

Pullſi. 7 pehz puſſd.: Laijiga konzerte, Keſſera dahſä.

Pullſten 10 wakkarä, pee labba laika: Appaſtmoſchana ac lampem un ſtunſtes-ugguni.

Peehtdeem, 29. Juni:

Pullſi. 9 preeſch puſſd.: Semkohpu ſapulze, beedribas nammä.

Pullſten 4 pehz puſſd.: Dſeeſmu-ſarſch, Keſſera dahſä.

Semiſchti programmu buhs ſwehtku-deenas pee kaſſes dabbujami.
 Garriga konzerte billetes buhs dabbujamas beedribas-nammä un Buſch I. grammatu bohde; laiiziga konzerte billetes turpat un konzerte deenas arri pee kaſſes. Komiteja.

Grahmatu ſinna.

Mupat tikka gattawas ſchahdas jaunäs grahmatas:

- 1) **Pirmee wiſſpabrigee Latweeſchu dſeedaſchanas-ſwehtki** Nihgä no 26.—29. Juni 1873. I. dalkä irr iſchetrbalkſgas garrigas un laiizigas dſ., kas tiks dſeedatas dſeeſmu-ſwehtkös. Grahmatas II. dalkä iſnahis pehz dſ. ſwehtkeem un dohs apraktiſus par dſeedataju lohreem un par paſcheem ſwehtkeem; abbas dalkas malka tillai 30 kap. Grahmata irr dabbujama brahtu Buſch grahmatu bohde Nihgä un jaunä pat-kambari Pehtbr. Ahr-Nihgä kaktu-eelä № 20.
- 2) **Dabbas mahjiba** no S. Allunana, I. dalkä ar 17 tohta greeſumeem. Malka 20 kap.
- 3) **Atſlehgä** preeſch S. Allunana Kreewu wallodas pah-tulkojameem gabbaleem. Malka 20 kap.
- 4) **Wehrdſene**. Stahſtiſch, is Kreewu wallodas pah-tulkojis Lappas Mahrtiſch. Malka 10 kap.

Sluddinaſchana.

Mahjas weeja 11tä Nri. bij ſluddinahts par wairat ka 20 pah-dohdamahm mahjahm pee Lubanes ſtanziſas Nowgorodas gubernä, par kurrahm no zittas puſſes pehzal bij iſlaista ta nerittiga ſinna, ka tabs tapſchoht 24. Mai mehn. pahrohtas uhtrupä. Taggad juhta pirzejem to ſinnu, ka Nihgä dſeedaſchanas-ſwehtku laika 26.—29. Juni buhs wiſſas ſtahtalas ſinnas par pahrdohdameem gabbaleem beedribas-nammä un awiſchu redahziſas, ac landfahrtehm un t. j. pr. eſtattamas — wiſswairat preeſch teem, kas tuhlht pehz 29. Juni gribbeu lihſ braukt, piekamas mahjas apſtattit. G. Wol demar.
 Lubanä 13. Juni 1873 g.

Nihgas Latweeſchu beedriba.

Trefchdeenu tai 27tä Juni:

Wiſſpabrika Latweeſchu ſlohtlotaju ſapulze.

Us ſcho ſapulzi teet wiſſi Latweeſchu ſlohtlotaji laipnigi uſaizinati no apgahdataja N. Thomſon.

Peehtdeenu tai 29tä Juni pullſten 9 preeſch puſſd.

ohtra

wiſſpabrika Latweeſchu ſemkohpu ſapulze.

Ar ſehbeſchanas lahtibu warre turpat dſeedaſchanas-ſwehtku ſan-tori eepaſihtees.

Apgahdatajs

N. Thomſon.

Atbildes.

J. Br. — B. Lahdi rakſti mums derrigi. Par ſuhittjumu pateizam. Ned.

Ihſi 22. Juni atnahluſchi 1315 un aiſgahjuſchi 971 kuggi.

Atbildedams redaktehrs: A. Lettan.

Sluddinafchanas.

„Terribas beedriba“

pisniga fapulze tai 1. Juli pullsten 10 no rista beedribas lohrfeli.

Breckschneeziha.

Kahha gaspafcha wehlahs usnemt panjione behrnu (wiffu-labbaki masu meitinu). Sa wajjadsetu, teel arri pasneegta mahziba eesahluma sinnafanas. Klachtas sinnaas Zuhlu-eela N 19, 4 tr. augst, pa labbu rohtu.

Baur scho es appalschq parakstijees sinnamu daru, la es Limbaschu pilssehta, agrata better Kunter fanga mahja esmu nomerrees us lohpu un firgu ahrestechanu un luhdu wiffus kam pehz schahda ahreste wajjadsetu buhtu, pee wannis atnahlit, fur apnemmohs palihseht, la wen fwehshu. Limbaschu pilssehta tanni 16ta Juni 1873.

Karl Kunter,

findeerehts lohpu un firgu bakteris.

Wiffus us Latweeschu dseefachanas fwehtkeem fabraufschus weefus un dseefatajus, kas gribbeiu lilt noemtees biledes, usluhdu eewehroht mannu

fotografijas weetu.

Par freetnu apdeeneschunu un thien darbu galwoju.

J. Leehr,

pilssehta leela Smiltschu-eela N 15, 1 treppi augst.

Us wispahrigeem Latweeschu dseefachanas fwehtkeem.

fabraufschus weefus un dseefatajus luhdu eewehroht mannu restoraziju un dahesa. Par labbeem ehbeneem un dseefreem, la arri par freetneem fullaineem esmu ruhpiigi gabdajis. Us pirmo Weischu dambi N 3, netahnu no leitera dahesa. J. D. Wunderlich. 1

Dsihwes weeta.

Mihgas kreise, Jaunpils muishas 20 dahlberu leela Leijas Zausche mahja ar labbeem thirumeem un plamam un pisnigu mallas- un buhwomeschu teel schinni waffara pahrohdia. Klachtas sinnaas turpat pee gruntineela

J. Purwihl.

See Stofas leelzeka, Vogelshoff, irr ta mahitna N 36 pahrohdama. Klachtas sinnaas pee ihpafschnezes

Marie Berg.

Weskawas gubernija, Looopetschas kreise, Kotschewitz draubse, kapielna Pasikoff muishas teel pa 30 dseefinehm lohpä idohda strahdajama semme, fur lauki, plawas un meschs, un proht ar schahdu sinnu: Tam semmes usnehmejam weena dseefine semmes par dstatu ihpafschumu, fur usmeestes un meschs preelsh ehtu buhweschanas pa melti un wehl 25 rubli naudas Klacht. Bierds 3 gaddos nefas neteel pagehrehts; bet tais nahfams gaddos tam wajjag par tahm 29 dseefinehm weenu dseefitini preelsh muishas ihpafschneela apstrahdabt, pascha ihpafschneela muishas, labdas trish werles no tahs weetas, fur eebuhweets uszettees. Norunnas ware arr pahrewehrtit pehz paschu norunnas. Wanna adreffe irr: Weskawas pilssehta, pee gubernijas waldichanas pederrigam lungam Peter Nikolajewitsch Pasikoff. Seb labbat pa freewistit ta: В. ророза Некрозъ, Меры Нароженны Яакозы. 2

Pahlrabbotas schkindetu ehweles

hubs dabbujams Latweeschu beedribas namma sehta, fur arri rahdids, la ar schihm ehweleshm jappahda, pa wispahrige Latweeschu dseefachanas fwehtu laitu.

Chr. Songe.

No jensures atwehlehts. Mihga, 22. Juni 1873.

Jauni usbuhwetais

wahgu=fmehru=fabrikis

J. W. Grahmann, Rihga,

peebahwa to wiffu labbato sillo wahgu fmehti, kas tahm labbatam Belgijas fmehtreem pilnigi lishfiga, par lehtu zennu. — Leelatas pastelleschanas pee laita epreelshu jausdohd, jo fabrikim daubj isfelleschanas.

Waffaras platzeppures (Hute)

is filzas, wilnas, bukfina, sibda, salmeem un audella, weeglus waffaras swahrkus no 5—10 rub., gummitas leetus-mehetkus, leetus schirnuus, nuhjas, schilp-fes, puifenu apgehrbus, paletohs breelsh 2—15 gaddu wezzeem behrneem, tahs smalkatahs wadmalla, bukfina un sibdu zeppures peebahwa

Paul Stahlberg, Schkuhnu-eela Nr. 15.

Usaizinafchana.

Mihgas kreise, Jaunpils muishas Krehlu mahja teel labba dstragawu weeta idohda moi us ilgaku atmalshanu, jeb grunts weetu nopirkt. Tadeht melberi zaur scho teel usaizinati pee Kihpehu mahjas gruntineela, kas to weetu israhdihs un klachtas sinnaas par to dohs. W. Purwihl.

A. Th. Thiesa wezaka

Englischu magasihna, Rihga,

peebahwa no jauna labbibas- un feena-iskaptes wiffada garrumä ar un bes selta raksteem, iskaptes bruzzelkus un masohs adler-arkus ar un bes preelshgreeschama nascha.

Kappu frustus,

lehpes un lehshu saturramohs, arllu dailkus, gatamuh arllus is leeta un katta dselscha, linnusehlu bleklus un maschines, thrijamas dstrawas pahrohd par fabrika zennam

Julius C. Gabler, Wepberu-eela, Spohra namma, pretti linnu-swarreem. 2

Iskaptes,

labbakahs fillahs, la arri baltais un dseltanahs is leeta tehrauda wiffada leelumä, peebahwa par lehtalo zennu P. S. Popow (tehrauda leetubohde) leela Sinder-eela N 26. 2

Stalbes muishas waldiba

darra zaur scho sinnamu, la tur taggad weemehr hubs dabbujama twassa. 2

Dimi sregi

pahrohdami Pils-eela N 2. 3

Jaun usbuhweta mahja Bruggu (Ritter-) eela N 101 irr pahrohdama Klachtas sinnaas turpat. 2

Wisseem manneem draugeem, la arri jitteem ar scho sinnamu daru, la es sawu bohbi esmu no Jurgeem 23. April 1873 gadda eerltesis erfsh Smiltenees Jaun-Smiltenees, fur pahrohdou sikes, fahli, labbatu, seepes, swezses, petroleumu, wiffadas dselles, naglas, wihlas, zuffuru, kaffeju, wiffabas ahdas preelsh turpneelem un wehl daubj jittas wajjadfigas mantas. J. Paulsk. 2

Lees kraujums no apwillteem, poleereeteeem un lakeereeteeem

fahrkeem

A. Jurgensa sahku magasihne leela Aleksander-eela N 19, pretti kreemu bahizai, jeb Kirres eebraufschanas weeta pee dschlermeistera A. Jurgens.

L. H. Fontaine

pulkstenu-bohdê

Kalku-eela Nr. 22,

wenumehr irr papilnam dschdashedu pullstenu preelsh pahrohdichanas un turpat usnemmahs wiffabus pullstenuis kreeti fataischt par mehreenu matju.

Gandrihs jaunus laselu Klaweeres irr aizrsefchanas deht lehti pehrimads Jaun-eela N 33. Ah-Rahga.

La Pehsterburgas magasihne, fennal Kalku-eela, taggad Webweru-eela N 3, peebahwa wiffu-wiffadas

gummi-galloschas

uo labbakahs fortes un rosh-ahdu sahbatas un gamaschas.

Tai nakti no 14. us 15. Juni sillo Kaldneeschu Muishneel mahjas gruntneetom nosagis no gannibahm melns sirs, 7 gaddu wez, lohba ahs lohshaina, kreisojas palokas lahja ap wehstii balta, tallis nobersis un tanni weeta balta spalwa usaugusi, 80 rub. f. wehribä. Kas to srigu usrahdihs, fur atrohpams, dabbuhs 20 rubli. pateizibas algas.

Drehtshts un dabbujams pee hilschu- un grahmatu-drehtetaja Ernst Plates, Mihga, pee Pehtera bahn.